

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Duo Tractatus

Moneta, Giampietro

Marburg, 1628

Index Locupletissimus Rerum, Quæ In Hoc Tractatu de Optione continentur. Prior nota Capita Tractatus, posterior numeros margin. demonstrat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63048](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63048)

INDEX LOCUPLETISSIMUS RERUM, QUÆ IN HOC TRACTATU de Optione continentur.

*Prior nota Capita Tractatus, posterior numeros
margin. demonstrat.*

A.

A bsentes ab ecclesia optare possunt. Cap. 4 n. 31.	integrum restituantur 6. 44.
Absentes causa studiorum de licentia Pralati, vel Papa percipiunt fructus prabendarum 4. 48	Actus agentium non operatur ultra eorum intentionem 3. 95
Absentes in servitiis Papa, vel ecclesia cur optare possint, etiam stante cōsuetudine, vel statuto, quod soli presentes optare possint 4. 45	Actus consuetudinis debent esse interpolati, & conformes 2. 37
Absentes in servitio Episcopi optare possunt 4. 46. Quid in absentib. causa studii de licentia Papa, vel Episcopi 47	Actus quot requirantur ad consuetudinem iudicis arbitrio relinquitur 2. 35
Absentes in servitio Papa, vel ecclesia optare possunt licet consuetudo, vel statutum disponat, quod soli presentes optent 4. 32. Hi enim habentur pro presentibus. 33.	Quid autem hac in re potissimum attendere debeat iudex 36
Absentes iusta de causa in	Ædes, seu domus canonicales per se non conferuntur. 3. 11.
	Agnitio honorum possessionis facta per sequentem in gradu intra tempus primæ operatur effectum suum, ubi prior non agnoscat. 5. 4.

Alteri

*Alternativa mēsum, ejusq;
effectus, remissive* 3.57
*Animus inducendi consue-
tudinem quomodo colliga-
tur, remissive* 2.26
*Antiquior canonicus, qui
postea mutavit prabendā
per impetrationem, & col-
lationem in eadem eccle-
sia, posterior est in optando
ei, qui medio tempore rece-
ptus fuit* 5.12
*Antiquior canonicus si disse-
rat optare intra debitum
tempus vacantem praben-
dam quomodo eam possit
optare junior.* 5.3
*Antiquiore canonico non o-
ptante vacantem praben-
dam optat sequens, & sic
deinceps* 5.13
*Antiquiore optante vacante
prabendam sequens optare
potest prabendam ab eo di-
missam, & sic ceteri gra-
datim* 5.15
*Antiquiores canonici prius
optant* 4.15. *Antiquiores
inquam non a tate, sed re-
ceptione* 16. *Declaratur
num. seqq.*
*Antiquiores canonici regula-
riter prius optare debent,
quam juniores* 5.2
*Antiquiores a tate, vel majo-
res ordine poterunt ex con-
suetudine speciali preferri
in optando* 4.18. *vel etiam*

*Doctores, aut alia persona
insignes num. seqq.*
*Apprehensa possessione pra-
benda non censetur appre-
hensa possessio domus opta-
ta; neque apprehenso un-
fundo censetur apprehen-
sus alter* 5.31
*Apprehensio possessionis an sit
necessaria in optatione pra-
benda, aut domus* 5.31
& 36.
*Apprehensio possessionis post
collationem beneficii cur
necessaria sit, & ad quā
profit* 5.31
*Arbitrii, & arbitratores an
possint restituere, vel sal-
tem pronunciare restituē-
dum, remissive.* 6.54
*Argumentum à Rubrica
optimum in jure* 2.4
*Ascensus ad majorem digni-
tatem permittitur, non ad
scensus ad minorem* 3.106
Quod explicatur 3.111

B

*Beneficia curialium decedi-
tium in itinere, dum se-
quuntur recedentem curi-
am vacare dicuntur in cu-
ria* 3.27. *Item decedentium
in loco, unde recessit in cu-
ria, quam sequi proprius
morbū non potuerunt* 2.8
*Beneficia curialium, qui etiam
sede vacante ad locum per
duas diatas Romana curia
proximam*

proximum, ubi domici-
lium non habent, quavis
de causa secedunt, ibique
moriuntur, vacare dicun-
tur in curia. 3.23

Beneficia devoluta quomodo
dicantur conferri per Pa-
pam jure ordinario, ubi et-
iam infertur ad beneficia
degentium, ac decedenti-
um in curia, qui curiales
non erant, neque ibi occa-
sione curia morabantur.
3.77

Beneficia juris patronatus o-
ptari non possunt. 3.82

Beneficia officialium, & S. R.
E. Cardinalium potius di-
cuntur simpliciter reser-
vata, quam vacantia in
curia 3.49. Idem in vacan-
tibus per adeptionem alte-
rius incompatibilis. 50

Beneficia omnium familia-
rium Papa; nec non & fa-
miliarium S. R. E. Cardi-
nalianum sunt reservata. 3.
54

Beneficia qualibet S. R. E.
Cardinalium, & quorum-
cunq; officialium extra cu-
riam etiam decedentium
vacare dicuntur in curia
3.31. De prothonotariis, n.
32. De collectoribus & sub-
collectoribus 33. Idq; pro-
cedit, quamvis officiales
postea esse desierint. n.34

Beneficia reservata optari
possunt ex speciali consue-
tudine super hoc inducía.
3.75

Beneficia reservata per al-
ternativam optari non
possunt. 3.73

Beneficia vacantia in curia
si non conferantur intra
mensem à Papa possunt
conferri per ordinarium
collatorem 3.66. secus in
devolutus ad Papam 68.
aut alia reservatis. num.
69.

Beneficia vacantia in mensi-
bus Apostolicis sunt reser-
vata; & qui menses illi
sint 3.56

Beneficiarius nō potest suum
beneficium diminuerē, aut
damno afficere 4.6

Beneficiatus habens ecclesiā
parochialem suo beneficio
annexam non dicitur sim-
pliciter habere curam a-
nimarum 4.9

Beneficii collationem excom-
municato factam mero ju-
re tenere satis probabile est
4.26

Beneficium conferri alicui
potest nomine absentis 4.
61

Beneficium impetrari potest
sine mandato 4.62

Beneficium juris patronatus
laicorum potest specialiter

- Et expresse reservari 3. 89
 Beneficium iuris patronatus
 optari potest accedente con-
 sensu patroni 3. 91. Vel si
 specialis consuetudo super
 hoc inducta sit, ut id quoque
 optetur 3. 92
 Beneficium semel affectum
 semper manet affectum 3.
 35
 Beneficium vacare in curia,
 Et esse reservatum an idem
 sit 3. 17
 Beneficium vacat in curia,
 vel potius est reservatum
 per adeptionem secundi in-
 compatiblem 3. 38. Et 50
 C
 Canonica, Et prabenda quid
 sit 7. 6. Et seqq.
 Canonica ius quoddam spiri-
 tuale est 7. 7
 Canonica non debet esse sine
 prabenda, ubi adsunt pra-
 benda in ecclesia 7. 3
 Canonica tribuit ius ad pra-
 bendam 7. 11. Item ius a-
 ctu percipiendi quotidia-
 nas distributiones, nisi al-
 liud obstet 7. 12
 Canonica tribuit stallum in
 choro, Et exercitium eorum,
 qua ad divinum officium
 spectant 7. 8. Item locum,
 Et vocem in Capitulo 7. 9
 Nisi vel esset puer, vel non
 subdiaconus 10
 Canonice collato censetur
 etiam collata prabenda
 Canonice seu canonice
 distinguitur à prabenda
 Canonici duo assumi possunt
 nulla etiam vacante pra-
 benda, ubi non est certus
 numerus prabendarius
 secus ubi est certus 7.
 Canonici omnes presbyteri
 debent precedere omnes
 diaconos, Et omnes dia-
 cono omnes subdiaconos
 26.
 Canonici prabendati, ac
 dignitates debent infra
 annum suscipere ordinem re-
 quisitum 5. 24. Et in ea
 parte esse constituti, ut illi
 intra idem tempus possunt
 suscipere
 Canonici soli, seu beneficiarii
 in aliqua ecclesia collegiata
 regulariter optare
 sunt
 Canonicus an habeat succo-
 sorum, Et an poenitentiarum
 4. 7. Et 12.
 Canonicus, aut alias con-
 gregatus conjunctione spiritali
 non potest pro alio con-
 iuncto impetrare, aut
 ceptare
 Canonicus nuper receptus
 debet prius sedere in
 primo loco intra suum or-
 nem 7. 13
 Canonicus, qui ex consuetu-
 dine optare non potest
 semel

- semel, si semel optavit praebendā, super qua moveatur sibi, non poterit aliam optionem facere 4. 41.
Poterit tamen redire ad suam, si succumbat, eamque dimiserit cum protestatione 42
- Canonicus**, qui major est ordine, posterior tamen receptione, quomodo debeat preferri in portione percipienda. 4. 17
- Capitulum**, seu collegium univ. restituitur ex edicto minorum, ubi agitur de servanda cōsuetudine, vel statuto optandi, quia nemo optavit, alias secus 6. 52.
- Cap. statutum**, de praebend. in 6. correctum fuit 3. 40 cuius tamen contrarium aliqui tenent n. 72
- Clerici**, & presbyteri simplices in aliqua ecclesia an possint optare canonicatus, & canonici dignitates 3. 6.
- Clerici** possunt statuere contra consuetudinem, qua est contra ius 8. 41
- Collatio beneficii**, facta excommunicato nulla est 4. 23.
- Collatio**, seu investitura non requiritur in optione 5. 32
- Conditio** habetur pro implementatione cum non stat per eum, qui implere debet 4. 44
- Coniuncta persona sine mandato** admittitur ad optandum 4. 63. sicut etiam in beneficialibus 64. requiritur tamen rati habitio 69
- Coniuncta persona regulariter** admittuntur pro coniuncta, si caveant de rato 4. 65. & qua illa sint 66. & usque ad quem gradum 67.
- Consanguinei remotiores** possunt cogere proximiores, ut ante annū consanguineis à statuto praefixum retrahant 6. 16
- Consuetudine**, & statuto induci potest ius optandi 1. 21.
- Consuetudine optandi** ab aliqua ecclesia sublata per pontificiam constitutionē non poterit similis consuetudo ex eadem causa de novo introduci 2. 45. poterit tamen ex nova causa 46. vel accedente expresso consensu Pontificis 47. vel etiam sine nova causa, ubi solum praeterita consuetudo in specie sublata est 48
- Consuetudinem optandi** inducere nō possunt, qui eius iuris non sunt capaces ex se 2. 40. vel nisi illius capaces fiant ex dispensatione

- summi Pontificis 41
- Consuetudo à quibus personis induci possit, remissive 2. 29
- Consuetudo contra jus non extenditur de casu vero ad fictum, neq; de loco ad locum, neque de persona ad personam 4 34. Idem in statuto 35. Quod tamen perpetuum nō est, remissive 36. praecipue vero ubi in casu omisso militat eadem omnino ratio 37. vel ubi ea aequiparantur à lege 38
- Consuetudo contra jus quando extendatur ad casum fictum 4. 50
- Consuetudo extenditur aliquando 3. 111
- Consuetudo illa, qua contra jus est, requirit spatium quadraginta annorum, saltem de jure canonico 2. 5.
- Consuetudo non extenditur 3. 105. Quod explicatur n. 111. & 112.
- Consuetudo optandi innititur aequitati canonica 2. 1. estq; rationalis, & à jure approbata num. 2.
- Consuetudo optandi juxta nonnullorum sententiam est praeter jus; ideoq; secundum eos inducitur spatium decem annorum 2. 15
- Consuetudo optandi quando sit praeter, & quando contra jus, quantumq; tempus inducatur, late distinguitur 2. 16. & seq.
- Consuetudo optandi inducitur spatium decem annorum ubi praebenda certa sunt numero, sed non distincta quoad proprietates, quoniam portiones quaedam inaequales assignantur 17
- Consuetudo optandi ut inducatur, ubi praebenda sunt distincta, requiritur spatium quadraginta annorum 2. 18
- Consuetudo optandi ubi praebenda sunt distincta, est contra jus, vel, si praeter jus derogat tamen juri ecclesiasticae, cui collator praest. 2. 19 & seq.
- Consuetudo optandi dominum cur possit induci minor spatium, quam quadraginta annorum 2. 21. & 3. 9. & seqq.
- Consuetudo optandi dominum in ecclesia Mediolanensi antiquissima 3. 1
- Consuetudo optandi requirit scientiam, & patientiam ordinarii collatoris 2. 22. Item scientiam, & consensum saltem tacitum majoris partis Capituli, eumq; non erroneum, &

- ex certa scientia. Et animo
 inducendi consuetudinem
 25
 Consuetudo optandi quomo-
 do probetur, remissive 2.
 28
 Consuetudo optandi, sicut &
 cetera consuetudines uni-
 co actu induci non possunt
 2. 30. etiamsi actus sit no-
 torius toti collegio 31. Nisi
 actus sit successivus 32. &
 38. vel iudiciarius nu. 33.
 Quod tamen est dubium
 34
 Consuetudo optandi unico
 actu cum quadragenaria
 praescriptione forte induce-
 tur 2. 38
 Consuetudo optandi non de-
 bet necessario esse obtenta
 in contradictorio iudicio,
 sicut & alia consuetudines,
 nisi ubi unico actu indu-
 cenda est 2. 39
 Consuetudo optandi, seu sta-
 tutum potest etiam locum
 habere in collegio Mansio-
 nariorum 3. 4
 Consuetudo optandi inter ca-
 nonicos inducta non ex-
 tenditur ad dignitates, seu
 Praelatos, ut possint optare
 canonicas praebendas 4.
 2.
 Consuetudo optandi sicut
 quavis alia inducta in u-
 na ecclesia non extenditur
 ad aliam ecclesiam licet
 illi subjectam 4. 40
 Consuetudo optandi non est
 improbata à jure, sed imo
 permessa. Et quadammodo
 approbata 4. 51
 Consuetudo optandi locum
 non habet quoad Aposto-
 licos impetrantes 8. 12. nisi
 de hoc specialis consuetudo
 inducta sit 13
 Consuetudo optandi non tol-
 litur per non usum 8. 18.
 Idq; licet evenerit casus o-
 ptionis 19
 Consuetudo optandi tollitur
 per contrarium usum ac-
 cedente maxime contradi-
 ctione 8. 25. dummodo ob-
 servatus sit tanto tempore,
 quantum requiritur ad in-
 ducendam consuetudinem
 26. hoc est, quadraginta
 annorum, ubi praebenda
 sunt distincta 27
 Consuetudo optandi non tol-
 litur per unicum actum
 contrarium 8. 29. Idem in
 quavis consuetudine 30.
 Tolleretur tamen, vel sal-
 tem interrumperetur, ubi
 consuetudo non esset com-
 pleta 31
 Consuetudo optandi, sicut &
 statutum potest tolli à Pa-
 pa per contrariam consti-
 tutionem 8. 32. & seqq.
 Consuetudo optandi, sicut &
 1 3 statu-

- statutum potest tolli per
contrarium statutum Ca-
pituli simul. & Episcopi.
8. 38
- Consuetudo præter jus est, quæ
neq; contra. neq; etiam se-
cundum jus est 2. 10
- Consuetudo præter jus indu-
citur spatio decem anno-
rum 2. 6. Idem secundum
aliquos in quatuor rationa-
bili, & aqua 7. Si tamen
agatur de præiudicio tertii
privati requiruntur xxx.
anni num. 8. Si de præju-
dicio ecclesie, quadragin-
ta 9
- Consuetudo quomodo probe-
tur remissive 3. 17
- Consuetudo rationalis con-
tra ius requirit ad sui in-
troductionem spatium qua-
draginta annorum 2. 22
- Consuetudo rationalis quæ
sit, iudicis arbitrio relin-
quitur 2. 11. Quid autem
arbitrari debeat iudex, ex-
plicatur num. 12. & seqq.
- Consuetudo tollitur per con-
trarium usum 8. 22
- Consuetudo tollitur tanto
tempore, quantum requi-
ritur ad eam inducendam
8. 18
- Contingentia ut plurimum
attendenda sunt 5. 11
- Copula, Et, ponitur inter di-
versa 7. 2
- Curialium nomine quinam
comprehendantur 3. 24
- D
- Deportatus potest eligere, &
aptare 4. 21
- Derogare in specie optioni po-
test Papa 8. 1. & seq. In
dubio tamen non censetur
velle ei derogare nu. 3. &
seqq.
- Derogare optioni non est ne-
cesse, ubi quis providetur
de beneficio vacante apud
sedem. 8. 6
- Derogatio generalis sufficit
ad impediendam optionem,
ubi providetur motu pro-
prio de præbenda speciali-
ter reservata; secus ubi
provisio fiat ad petitionem
partis 8. 11. & ratio diver-
sitas 11
- Derogatio saltem generalis
optionis requiritur ubi Pa-
pa confert, vel mandat co-
ferri præbendam generali-
ter reservatam 8. 7. Prob-
abile tamen est non requiri
hanc generalem deroga-
tionem 8. saltem in benefi-
ciis vacantibus in mensi-
bus Apostolicis
- Derogatio specialis consuetu-
dinis, vel statuti etiam pro-
rati de optando non requi-
ritur, ubi alicui provisio
deatur de præbenda va-
cante in curia 3. 11

Derogatio specialis optionis requiritur, ubi provisio fit vigore expectativa alicui concessa 8. 14. Nisi Papa mandet provideri de pinguiori prabenda 15. vel adsit motus proprius cum clausula, non obstante 16

Dictio, amplius, ad eum quoque pertinet, cui nihil debetur 5. 10

Dictio, cum, posita inter diversas orationes stat potius demonstrative, quam taxative 3. 60

Dictio, gradatim in tex. cap. fin. de consuet. libr. 6. quomodo proprie sumatur 5. 14.

Dignitates aliqua sunt in ecclesiis collegiatis, & quae illae sint 5. 19

Dignitates omnes Pontificales; nec non & majores post Pontificalem in cathedralibus, & principales in collegiatis sunt reservatae 3. 55.

Divisio beneficiorum unitorum debet fieri ab habente auctoritatem servata solemnitate, & ex justa causa, sicut & unio 4. 5

Doctorum ordo praecipuus est 4. 19.

Dominium pecunia soluta negotiorum gestori acquiritur, creditori ratihabitione secuta. 4. 59

Domus an. & quando sit annexa prabenda 3. 8

Domus canonicalis nihil fere habet spiritualitatis, sicut prabenda 3. 10

Domus canonicalis optari potest ex communi doctorum sententia 3. 7

E

Episcopus cum consensu Capituli an possit renunciare juri acquisito sua ecclesiae, per consuetudinem 8. 42

Episcopus, & clerici inferiores collegium constituentes possunt contra canones statuere in materia, in qua induci potest consuetudo canonice permittente 2. 58

Episcopus extra diocesim potest sua beneficia conferre 3. 80.

Episcopus potest saltem ad vitam suam condere statutum optandi 2. 59. quod idem perpetuo durabit si accesserit consensus Capituli nu. 60

Episcopus, seu alius inferior non potest contra canones statuere 2. 53. Quod limitatur nu. 58

Erubescimus sine lege loqui 3. 2.

Etymologia dat proprium verbum intellectum 1. 11. & ab ea sumtum argumentum

- optime in iure procedit 12
 Excommunicatus aequiparatur deportato 4.27
 Excommunicatus non amittit fructus beneficii, nisi per sententiam eos expresse continentem 4.30
 Excommunicatus potest acceptare beneficium iam sibi collatum 4.25
 Excommunicatus potest ea, qua sunt facti, & per qua solum declaratur voluntas 4.29
 Excommunicatus potest optare 4.20. Contrarium alii 21
 Excommunicatus privatur fructibus beneficii 4.22
 Expectans posterior in data acceptans intra mensem primi non tenetur amplius acceptare in suo mense, ubi primus debito tempore non acceptavit 55
 Extravag. ex debito, qua est 10.22. de elect. in commun. & extravag. Ad regimen, qua est Benedicti XII. de preben. in commun. expirarunt morte illorum Pontificum, sed renovantur per regulas cancellaria 3.40
 F.
 Facilis est reditus ad jus commune 8.39
 Facultas non tollitur per non

- usum 8.10
 Facultatis iura non prescribuntur 8.21
 Favori suo quilibet renunciare potest, & ei, quod in suum favorem introductum est 6.4. & 3.107
 Fructus beneficii an possint percipi ab excommunicato 4.22
 Fructus bonorum alicuius ecclesie, & beneficii desinunt esse obnoxii pensioni, quando ea desinunt esse bona, & fundi illius ecclesie 7.31

G

- Generalis derogatio. Vide derogatio generalis.
 Gradatum, dictio in tex. cap. fin. de consuet. in 6. quomodo proprie sumatur 14
 Grossi fructus à prabenda, & distributionibus distinguuntur 3.14
 Grossi fructus si obtenti fuerint per clericum in curia defunctum, optari a defuncto non possunt 3.14

H

- Habilitas, & capacitas iuris optandi requiritur in iis, qui huiusmodi consuetudinem debent inducere 2.40. vel quod fiant capaces ex dispensatione summi Pontificis 2.41
 Habi-

- Habitus non facit monachū, aut religiosum, sed potius professio regularis* 2. 44
- I
- Ignorantia affectata, & supina nō excusat, quin currat tempus, cum utraque pro sciētia habeatur* 6. 23
- Ignorantia juramento quando probetur, remissive* 6. 34
- Ignorantia regulariter presumitur* 6. 33
- Ignorantia supina quæ sit, quæve probabilis, iudicātis arbitrio relinquatur* 6. 24.
- Impedimenta, ob quæ competit restitutio in integrum, remissive* 6. 45
- Impedito non currit fortasse ullum tempus, ubi impedimentum non sit affectatum* 6. 40
- Indulta beneficiorum maxime vacantium in mensib. reservatis, non ampliānt gratiam* 3. 64
- Indultum beneficiorum reservatorum non comprehendit vacantia in curia, nisi id in specie exprimat* 3. 62
- Iudex competens in causa restitutionis in integrum adversus omissam optionem quis sit* 6. 53
- Iuniores optare poterunt, etiam antequam optent antiquiores, cum protestatione* 6. 17
- Iuripatronatus etiam laicorum potest expresse derogari* 3. 90
- Iuripatronatus prescribitur spatium quadraginta annorum* 3. 93
- Iuris nomen in definitione optionis accipitur pro legitima facultate* 1. 14
- Ius ad rem, aut in re, an. & quando per optionem tribuatur* 1. 15
- Ius in beneficio acquiritur per solam collationem ante apprehensionem possessionis* 5. 34
- Ius optandi cedit ad commodum, & decus totius collegii* 1. 18
- Ius optandi induci potest consuetudine* 2. 3
- Ius optandi induci potest statuto* 2. 49
- Ius optandi locum regulariter habet solum in ecclesiæ collegiatis* 1. 16
- Ius optandi locum quoq; habere potest in quovis sacro collegio, in quo singulis providetur de beneficio aliquo, seu commenda, ut in militia S. Ioannis Hierosolymitani* 3. 5
- Ius optandi non est in omnibus ecclesiis* 1. 19. neque iis

- competit de jure communi
20.
- Ius optandi religiosi collegiis
competit ut collegium con-
stituunt, non ut singulari-
bus personis 1.17 & seq.
- L
- Lex, & constitutio posterior
cōtraria tollit priorem, li-
cet de ea mentionem non
faciat 3.71
- Lex inferioris quando prae-
sumatur juri, arbitrium
est iudici 6.25
- Lex non tollitur per actus ne-
gativos, seu per non usum
8.13.
- M
- Major, vel minor dignitas
quando successive possint
obteneri, & inter eas ascē-
sus, vel descensus detur 3.
115.
- Mandati fines diligēter sunt
custodiendi 3.114
- Manus appositio affectio di-
citur, & inducit quandam
reservationem, & quando
3.51.
- Melius est habere, quam non
habere 5.8
- Melius est quod est magis
gratum 3.113
- Milites, seu militaris religio-
nis equites an possint in-
ducere consuetudinem o-
ptandi 2.42
- Minores, & iuste impediti re-
stituuntur lapsō tempore
optandi 6.43
- Minor, & iuste impeditus re-
gulariter restituitur ad-
versus qualibet omīssa, &
lapsum temporum ad ali-
quid agendum 6.46
- Minoribus impeditis forte nō
currit tempus optandi 6.
41.
- Minor prabenda, qua tamen
sit magis grata, optari po-
test 3.100. Quod latius
probatur nu. 107 & seqq.
Contrarium alii nu. 101.
Quod confirmatur 104.
105. & 106. Alii distin-
guunt 102. Quae tamen
distinctio refellitur 103
- Minus licet, cui licet & plus,
& melius est, quod est ma-
gis gratum 3.108
- Minus solutum intelligitur,
quam vix nihil sit solutum
5.9.
- Mors, ve lejus notitia quomo-
do probetur remissi ve 6.36
- Motus proprius habet vim
derogatorie 8.17
- N
- Navarri Doctoris auctoritas
4.10.
- Notitia ficta, de qua in clem.
un. §. ceterum, de concess.
prabend. procedit solum in
casu speciali illius clem. 6.
22.
- Notitia vacationis beneficii
qua

- tempore
6.43
ditus re-
itur ad-
missa, &
n ad ali-
6.46
s fortens
candi 6.
- qua sufficiens sit ad effectū
optionis, & quando prasu-
matur 6.38
- O**
- Optans debet admitti per
Capitulum, vel eum, qui
præst Capitulo 5. 29. nisi
tamen hac solemnitas con-
traria consuetudine sub-
lata sit 30. Imo forte non
requiritur etiam tacitus
consensus Capituli, sed
sufficit notificare Capitulo
optionem 31
- Optans domum, vel praben-
dam videtur necessario
habere debere, quod di-
mittat 5. 6. Contrarium
n. seq.
- Optans ex speciali consuetu-
dine prabendam superio-
ris ordinis aut gradus, si-
mul etiam optabit stallum
in illo ordine, vel gradu 7.
25. postremum tamen in eo
ordine locum obtinebit 27
- Optans intra eundem ordi-
nem ascendit saltem per
accidens ad locum superio-
rem in choro 7.23
- Optans prabendam ubi præ-
bende sunt distincta reali-
ter, vel assignantur cano-
nicis saltem ad tempus in
determinato corpore, di-
mittit onus pensionis, quo
gravata est prabenda, quã
admittit 7.28
- Optare accipitur pro deside-
rare 1. 2. Item pro eligere
3 & 8. & hoc utroq; modo
sumtum ducitur à verbo
Græco ὄρλω 4
- Optio canonica unde nomen
sumat 1.10
- Optio canonica quomodo de-
finiatur 1.13
- Optio de duobus dicitur, ele-
ctio de pluribus 1.5. & alia
differentia utriusq; remis-
sive 6
- Optio ecclesiastica canonica
dicitur 1.9. & optatio nu.
seq.
- Optio gradatim fit; idq; duo-
bus modis accidit 1.22. cū
seq.
- Optio intra quod tempus fie-
ri debet, & an illud tem-
pus mutari possit, remissi-
ve 1.31
- Optio intra viginti dies fieri
debet 6.1 etiam ubi nullus
adsit executor, vel expe-
ctans 2
- Optio libere fit, & volunta-
rie, non coacte 1.27
- Optio locum fortasse habere
potest in beneficiis vacan-
tibus in curia, si intra mē-
sem per Papam non confe-
rantur 3.65. Contrarium
tamen verius num. 70. &
seq.
- Optio locum habet in benefi-
cis devolutu ad Papam
ex
- na tamen
optari po-
od latius
& seqq.
nu. 101.
ur 104.
lii distin-
a tamen
ur 103
& plus,
de est ma-
3.108
elligitur,
t solumm
a quomo-
si ve 6.36
bet vim
8.17
uctoritas
a in clem.
le concess.
solum in
s clem. 6.
beneficii
qua

- ex negligentia inferiorum
3.76. & in iis que Papa
ordinario iure refert 77
- Optio locum non habet regu-
lariter in aliis beneficiis,
quam canonicatibus 3.1
- Optio locum non habet regu-
lariter in præbendis apud
sedem, seu in curia vacan-
tibus 3.13
- Optio locum regulariter non
habet in beneficiis quomo-
docunq; sive generaliter,
sive specialiter reservatis
3.41. Quod tamen tempe-
rant aliqui, ut solum pro-
cedat, ubi specialis reserva-
tio fit motu proprio, non
ad instantiam partis 42.
Item ubi specialis reserva-
tio fit de beneficio certo,
non autem incerto 43
- Optio locum regulariter non
habet in præbendis vacan-
tibus in curia, que per a-
lium quam Papam, aut ex
ejus facultate conferun-
tur 3.59. ex quo infertur
ad habentes indulium 61.
secus in vacantibus in men-
sibus Apostolicis, eaq; sola
ratione reservatis 63
- Optio locum regulariter non
habet in præbendis resi-
gnatis in curia 3.74
- Optio regulariter locum non
habet in permutatione, seu
in beneficiis, que permu-
tantur 3.94. nisi de hoc
specialis consuetudo sit in-
ducta 3.97
- Optio regulariter locum non
potest habere de uno ordi-
ne ad alium in cathedra-
libus, ubi ex Concil. Tri-
dent. dispositione certus or-
do sacer præbendis, vel po-
tius canonicatibus anne-
xus est, secus in aliis eccle-
siis collegiatis, ubi ex sola
consuetudine, vel statuto
certus ordo præbendis an-
nexus est 5.27
- Optio regulariter locum po-
test habere in dignitatibus,
que non sint reservate, aut
si specialis consuetudo in-
ducta sit post Concil. Trid.
ut etiam in cathedralibus
intra diversos ordines o-
ptio fiat 5.28
- Optio speciali consuetudine
locum habere potest, ubi
præbende sunt diverso-
rum generum 5.26
- Optione canonicatus non mu-
tatur, sed sola præbenda 7.
18. Mutatur tamē jus spi-
rituale, quod est annexum
præbende 19. Imo etiam
quodammodo titulus, ubi
saltem præbende sunt di-
stincte num. 20. Contra-
rium alii, qui exponuntur
21
- Optionē gradatim fieri quot
modis

- de hoc*
fit in-
 3.97
um non
o ordi-
hedra-
l. Tri-
rtus or-
vel po-
s anne-
is eccle-
ex sola
statuto
adus an-
 5.27
um po-
nitatib.
ata; aut
edo in-
l. Trid.
ralibus
dines o-
 5.28
etudine
st, ubi
iverso-
 5.26
nō mu-
enda 7.
ius spi-
nexum
etiam
us, ubi
unt di-
ontra-
untur
ri quot
modis
- modis accipi possit* 5.1
Optiones collationem non re-
quirunt, neq; collationes
sunt 4.24
Optiones fieri possunt per pro-
curatorem habentem spe-
ciale mandatum 4.52.
Imo per procuratorem cum
libera num. 55. Quid in
habente generale manda-
tum 58
Optiones per quemcunque
nomine meo facta va-
lent, si ratum habeam 4.
 60
Optionis canonica definitio 1.
 13
Optionis canonica nomē un-
de ducitur 1.10
Optionis nomen de pluribus
aliquando dicitur 1.7
Optionis unica est species sub-
stantialis, plures tamen
accidentales. 1.32
Optionum alia est, qua con-
suetudine inducitur, alia,
qua statuto 1.33. *Item al-*
ia beneficiorum spectan-
tium ad Pontificis colla-
tionem; alia ad ordinarii
provisionem 34
Optionum alia, qua à cano-
niciis fit; alia, qua à man-
sionariis; alia, qua ab e-
quitibus 1.35
Ordo aliquis annexus ne fue-
rit prabendis de jure anti-
quo 5.20
Ordo sacer annexus erat de
jure antiquo dignitatibus
 5.21
Ordo sacer ex Concil. Trid.
annexus est prabendis seu
canonicatibus cathedrali-
um, ita ut dimidia saltem
pars canonicorū sint pres-
byteri, ceteri vero diaconi,
& subdiaconi 5.23
Ordo sacer requisitus ad
quemvis canonicatum, seu
dignitatē debet intra an-
num suscipi 5.24
 P
Papa, & Princeps potest pra-
judicare in acquirendis,
imo & inquisitis 8.36.
maxime ubi redimus ad
jus antiquum 37
Papa in beneficialibus habet
plenitudinem potestatis 8.
 2
Papa, vel Princeps in dubio
non censetur velle deroga-
re juri quesito 8.4. *Idq; si-*
ve sit jus in re, sive ad rē;
& licet modicum sit pra-
judicium 5
Papa potest derogare optioni
8.1. in dubio tamen non
censetur velle ei derogare
 3
Pensio est onus reale 7.29. &
transit ad quemcunqua
transit beneficium, & pra-
benda 30
Pensio etiam imposita super
solis

- solis distributionibus, vel super distributionibus simul, & prabenda, omnino dimittitur per eum, qui via collationis, & nova provisionis mutat canonicatum 7.37
- Pensio non dimittitur per optionem, ubi per caneparium Capituli fit loco prabenda certa distributio in bladis, vel pecunia 7.32
- Pensio per optionem non dimittitur ubi ea imposita sit in totum, vel pro parte super distributionib. quotidianis; tunc enim saltem ad ratam illis correspondentem solvenda erit ab optante 7.33
- Pensionarius non potest exigere à Capitulo pensionem impositam super distributionibus quotidianis, cui vacante canonicatu illa accrescunt 7.34
- Pensionarius, qui resignavit duo beneficia Titio reservata sibi pensione super utroque, si Titius alterum Seio resignet, exiget pensionem à Titio, & Seio ad ratam valoris utriusq; beneficii 7.35
- Pœnitentiarius optando non dividit, aut unit officium à beneficio, seu cum illo, sed dimittit prabendam cum onere, & officio 4.11
- Pœnitentiarius principaliter habet officium, prabendam per annexionem secundum Navar. 4. 8. de quonum 13.
- Possessio beneficii capi debet ad cornu altaris; secus in prabenda optata 5.38
- Possessio beneficii, & prabenda, seu domus optata, ubi nemine detineatur, potest capi propria auctoritate 5.37.
- Possessio beneficii, seu prabenda, aut domus optata intra quantum tempus capi debeat, remittitur arbitrio iudicis 5.40
- Posterior constitutio contraria tollit priorem, licet de ea mentionem non faciat 3.71.
- Prabenda dimissa non potest simul retineri cum optata 1.28.
- Prabenda habet aliquid spiritualitatis distinctum à canonia 7.15
- Prabenda nascitur à canonia sicut filia à matre 7.4.
- Prabenda non optata dari debet noviter recepto, & proviso 7.24
- Prabenda non vacans optari non potest, nisi ex speciali consuetudine 1.25. & seq. Pra-

- Prabenda per optionē dimissa, vacare dicitur* 1.24.
- Prabenda quomodo defini possit* 7.13
- Prabenda resignata in permutatione alteri, quam uni ex permutantibus conferri non potest* 3.96
- Prabenda sumpta pro temporalitate competit etiam laico* 7.84
- Prabenda Theologalis, pœnitentiaria, vel similis optari non potest* 3.98. conferri enim debet certis personis qualificatis 99
- Prabenda nomen proprie solum locum habet in ecclesiis collegiatis* 3.3
- Prabenda quibusdam in locis alia subdiaconales, alia diaconales, alia presbyterales* 5.18
- Prabendā pœnitentiarii, aut similem obtinens, non potest secundum aliquos aliam optare* 4.4. Contrarium alii num. 11
- Prabendarum, & canonicorum varii ordines, & gradus* 5.16. & seqq.
- Prelatus non potest præjudicare juribus ecclesie* 2.54.
- Quod quomodo verum sit, explicatur num. 55. & sequentibus.*
- Prelatus potest donare aliqua bona loco religioso* 2.61. multo vero magis suo Capitulo 62. præsertim causa remunerationis 63
- Prelatus præjudicare potest ecclesie sue in quarendis, non in quæsitis* 2.57
- Præscriptio, & consuetudo extenduntur ad casus omnino similes* 3.112
- Præscriptio non extenditur nisi ad id, quod est possessum* 3.104
- Præscriptio temporalis non currit minori* 6.42
- Præsumptiones, & conjecturæ scientia tolluntur si probeatur absentia, vel alia iusta ignorantia causa* 6.32
- Prior in data, qui nō fuit negligens præfertur in optando priori in receptione, posteriori tamen in data.*
- Privilegiati, ut percipiant fructus ac si residerent, optare non possunt, & gaudere aliis privilegiis, quæ competunt presentibus, tam de jure communi, quam ex consuetudine, vel statuto* 4.49
- Procurator admittitur in quavis re, ubi non prohibetur* 4.54
- Procurator cum libera aequiparatur habenti speciale mandatum* 4.56. Item potest permutare 57
- Procurator habens generale* man

mandatum, & negotiorū
gestor si nomine meo optet,
& ego ratum habeam, o-
ptio valebit 4.58
Protestatio quid prosit optan-
tibus 4.42. & 6.17

Q
Quotidiana distributiones
accessoria non sunt ad pra-
bendam, sed potius ad ca-
nonicatum 7.36
Quotidiana distributiones
differunt à prabenda, &
grossa 3.14

R

Ratihabitio requiritur ubi
aliquis sine mandato spe-
ciali, aut sine libera pro a-
lio optavit 4.69. & an ra-
tificatione huiusmodi per
antiquiores faciendā pen-
dente possint interim ju-
niores optare 70
Rationabilis consuetudo est
quæ continet bonum hone-
stum, vel honorabile 2.14
Rationabilitas non requiri-
tur in consuetudine, quæ
præter jus est 2.13
Reditus ad jus commune fa-
cile permittitur 8.39
Regula cancellaria vim legis
obtinere 8.10
Religio militaris Hierosoly-
mitana ut nobilissima est,
ita sola inter militias pro-
priam religionis nomen
obtinere 2.43

Reservata alicujus præben-
da, si ille optet aliam quæ
nam censeatur reservata
remissive 3.8
Reservata sunt beneficia va-
cantia per promotionem
ad episcopatum 3.52. &
quando ea vacent de jure,
vel etiam de stylo Romana
curia 11
Reservata sunt quævis bene-
ficia in curia vacantia,
48
Reservatio comprehendit be-
neficia juris patronatus
ecclesiarum 3.87. Aut et-
iam laicorum eius compe-
tentis ex privilegio, vel
prescriptione 88
Reservatio duplex est, altera
generalis, specialis altera
344
Reservatio mentalis quid sit,
& an sit in usu 3.45. &
quid de individua, seu spe-
cialissima 46
Reservatio non comprehen-
dit beneficia juris patro-
natus maxime laicorū 3.
83. etiam si adsint in reser-
vatione illa verba, ad cu-
juscunq; provisionem, præ-
sentationem, dispositionem,
&c. 84. Imo licet benefi-
cium sit mixtum juris patro-
natus clericorum, & lai-
corum 85. aut clerico com-
petentis ratione bonorum
patri-

- patrimonialium* 86
Reservatio specialis à generali in quo differat 3.47
Reservationis beneficiorum materia, remissive 3.58
Restitutio conceditur propter amissum interesse veritatis & affectionis 3.110
Restitutio in integrum etiam ecclesia solum datur ob magnam lesionem 3.109
Restitutio in mere spiritualibus vel eis annexis quando datur 6.47
- S
- Scientia presumitur de eo, de quo est publica vox, & fama* 6.29
Scientia presumpta sufficit in casu clem. 1. de praben. non autem in tempore optandi, aut conferendi beneficium 3.79.
Scientia probatur presumptionibus, & conjecturis 6.26.
Scientia, vel ignorantia quomodo probetur, vel presumatur 6.35
Scire quis presumitur quae sunt in loco, quae frequentat 6.31
Sede vacante potest ordinarius beneficia simplicia vacantia in curia post mensem conferre 3.67
Significationes varia nominu optionis, remissive 1.1
- Singuli de Capitulo consentire debent cum de singulorum praedictio agitur.* 6.6.
Stallum optare quis non potest non optata etiam praebenda, seu propria non dimissa 1.29
Statuta condere in iis, quae concernunt statum ecclesiae requirit Episcopi auctoritatem 2.52. *Quod quomodo verum sit, explicatur num. 55. & seq.*
Statuta inferiorum potest superior tollere. 8.34
Statutum, & consuetudo optandi non tribuit ullum jus singulis, antequam casus eveniat 8.35
Statutum etiam praedictiale ecclesiae admittitur cum redimus ad jus commune 8.40.
Statutum optandi fieri potest ab Episcopo quoad beneficia spectantia ad ejus collationem, non autem aliorum 2.50. *Ab aliis vero inferioribus fieri non potest huiusmodi statutum* 51
Statutum optandi potest tolli contraria consuetudine 8.43.
Statutum, vel consuetudo disponens de presentibus in ecclesia extenditur de casu vero ad fictum 4.39

K

Sub-

Subdiaconus esse debet canonicus, ut habeat vocem in Capitulo §. 22

T

Tempus legitimum optandi tunc demum minui potest per Capitulum, si in id cōsenserint omnes optare volentes 6. 5

Tempus mensis, qui pluribus expectantibus datur, omnibus simul currit 6. 14

Tempus optandi forte nō currit iusta de causa impedito 6. 39

Tempus optandi minui potest per Capitulum 6. 3

Tempus optandi non currit ex eo, quia vacatio nota sit in ecclesia, vel loco beneficii, nisi ibi sint presentes qui optare volunt 6. 21

Tempus optandi non modo non currit toti collegio canonicorum ignorantivacationem, sed neque singularibus personis, si aliis scientibus vacationem, aliqua ex illis eam ignorent. 6. 20.

Tempus optandi omnibus simul currit, & unicum datur 6. 11

Tempus optandi solum currit à die scientiæ vacationis. 6. 18.

Tempus, quod pluribus datur etiam gradatim ad a-

liquid agendum, omnibus simul, & collective datur censetur 6. 1

Tempus redimendi à statoprafixum currit simul omnibus consanguineis, quibus unus eorum alteri praferatur 6. 1

Tempus sex mensium ad conferendum ordinariu solent currit à die scientiæ vacationis 6. 19. & 3

Tempus viginti dierum optandum prorogari potest per Capitulum 6. 7. Quotamen prorogatio non est Apostolicis imperantibus. 8. Nisi inducta esset consuetudo post cap. fin. consuet. in 6. num. 9. sed vero in statuto

Tempus unicum viginti dierum ad optandum, ne praeter antiquiorem laboretur, qua cautela sint adhibenda 6. 15. & 16

Theologi, & poenitentiarum officium quomodo institutum sit 4

V

Vacare in curia dicitur beneficium per obitum in curia curialis habentis ibidem originem, ibique moratur occasione curiae 3. 24. ibi habentis perpetuum domicilium, seu domum iam conductam

Vacare in curia dicitur beneficium per obitum legatorum, ac nunciorum sedis Apostolica intra duas diartas à curia distantes decedentium 3.29. Aut etiam ubicunq; durante legatione, ac negotii prosecutione 36

Vacare in curia dicitur beneficium per translationem, consecrationem, electionum cassationem, postulationum repulsionem, & similia in curia facta 3.39

Vacare in curia dicitur beneficium, si duob. in Romana curia super beneficio, sibi collato litigantib. uterque, vel utroque moriente alter, qui est possessor, in curia decedat 3.19. Idem si alter tantum sive possessor, sive petitor in curia decesserint, cū ad illum superflite causā prosequente declaratum fuerit pertinuisse beneficium n.20. Imo idem erit si eorum alter in curia, alter extra neutro possidente decessit 21. Aut etiam utroq; possidente similiter decesserit 22

Vacare in curia dicitur be-

neficium, si privatio seu depositio in curia fiat 3.36

Item per resignationem ibidem factam 37

Vacare in curia dicuntur beneficia ad Romanam curiam accedentium, ab eave recedentium, si in ea, vel prope eam ad duas diartas decedunt 3.18

Vacare in curia, & apud sedempria, imo idem sunt 3.16.

Vacare in curia, & esse reservatum beneficium idem non sunt; sed hoc habet se ut genus ad illud 3.17

Vacatio beneficii per contractum matrimonii, per assecutionem alterius, aut resignationem quomodo probetur, remissive 6.37

Vicinus, & consanguineus presumitur scire facta vicini, & consanguinei 6.27.

Multo vero magis id verum erit in presente 28

Vnio beneficiorum debet fieri ab habente auctoritatem, servata solemnitate, & ex iusta causa 4.5

Vnio non semper ita fit, ut quod unitur, alteri accedat. 4.14.

Finis Indicis rerum singularium ad
Tractatum de Optione.

D
T

IN
LIS
perso
no

A L
S

